

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiune

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 1421/899.

Cerculariu,

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistoriului din Arad.

În nexul pastoralei de sub Nrul 1230, prin care Înaltpreasfinția Sa Domnul Ioan Mețianu, ca episcop al eparchiei arădane, notifică alegerea și înțărirea Sa de Archiepiscop al Transilvaniei și Metropolit al Românilor gr. or. din Ungaria și Ardeal și totodată aduce la cunoștință despărțirea Sa de clerul și poporul păstorit cu dragoste părintească în timp aproape 24 de ani, și după-ce acum Înalt acelaș a și intrat în oficiu, — Vi se notifică, că prin decretul Înaltpreasfinției Sale dto 21 Februarie a. c. Nr. 1262, luat la cunoștință de Veneratul Consistoriu plenar în ședința dela 23 Februarie a. c. conducerea afacerilor în districtul acestui Consistoriu pe timpul vacanței scaunului episcopesc este concredută Consistoriului diecesan arădan, sub preșidiul subscrisului vicariu episcopesc. De sine se înțelege, că pe durata acestei vacanțe toate cauzele, afară de cele ce cad în competența arhierescă, atât prin Consistoriu, cât și din partea preșidiului vor fi pertractate în regulă și fără amânare.

Notificând aceste spre scire, publicare în bisericească și spre acomodare clerului și poporului credințios, deosebit e avisată și îndatorată preoțimea parohială, ca în sfintele rugățiuni să pomenescă pe „Înalt preasfințitul Archiepiscop și Metropolitul nostru Ioan.“

Arad, 3/15 Martie 1899.

Consistoriul eparchial gr. or. rom.
din Arad:

Iosif Goldts, m. p.

archimandrit
vicariu episcopesc.

Dela instalare.

Recepțiunile în reședință.

Recepțiunile s'au început după terminarea serviciului divin, cam la orele 11^{1/2}, în salonul cel mare al reședinței arhieriscopicești.

De tot s'au prezentat la 50 de corporațiuni.

Cea mai numărösă deputațiune a fost prima, cea a congresului, condusă de I. P. Cuvioșia Sa D-l Dr. Il. Pușcariu. Preacuvioșia Sa a și dis cam următoarele:

Congresul național bisericesc electoral, cu ajutoriul lui D-șeu și-a terminat lucrările sale. Cu actul introducerii Escelenției Vostre în scaunul Archiepiscopiei și al Metropoliei, îndeplinite astăzi cu pompa cuvenită, s'a încoronat lucrarea noastră.

Membrii Congresului nostru național-bisericesc, pörtă în sufletul lor încredințarea și liniștea conștiinței, că cum s'a lucrat în acest congres electoral, s'a lucrat după voia lui D-șeu, care dirige toate lucrurile cele bune spre ale sale înalte scopuri sfinte, și instituirea Înalt Preasfinției Vostre în scaunul Metropoliei și al Archiepiscopiei, este după dorința generală a bisericeii noastre celei vii.

Deci ne credem în drept a fi cei dintâi, cari în această și însemnată și memorabilă în istoria bisericeii noastre, Vă aducem urările noastre de felicitare; postindu-vă dela D-șeu viață îndelungată și sănătate deplină pentru a putea ocărui mulți ani biserica noastră, ridicând-o tot mai mult spre o stare de înflorire și prosperare, spre binele credincioșilor ei.

Să trăiți!

Exelenția Sa mulțumind pentru sincerile manifestațiuni de bucurie, cu care vede că e îmbrățiat din partea tuturor factorilor bisericeii sale, și în special din partea superioarei noastre corporațiuni bisericesci, dă espresiune dorinței, ca bunul Dumnezeu să-l ție atâta, cât va putea lucra pentru biserică și binele ei, și să-i lungescă firul vieții precum însuși a și dis „cât voi fi al vostru, întreg al vostru“. Ca

biserica cu toate cele aparținătoare ei să se ridice tot mai mult și să-și poată împlini tot mai cu succes patriotica sa misiune în mijlocul poporului român, cere ajutorul măritului corp bisericesc, compus din aleșii fiii ai bisericii noastre naționale. Cu ajutor comun înaintarea va fi încoronată de succes.

*

La locul al doilea s'a prezentat Consistoriul metropolitan. Iustritatea Sa Dl Vicariu Dr. Pușcariu a salutat pe Escelenția Sa cu următoarele cuvinte:

Ingrijirea de sorțea bisericii noastre ce în urma veduvirii scaunului metropolitan a ajuns pe toți Români ortodocși din Ungaria și Transilvania, a atins mai mult pe Consistoriul metropolitan, care ca organul suprem administrativ și judecătoresc este chemat a lua măsurile cuvenite pentru susținerea și aducerea în cale normală, canonică, a instituțiilor noastre bisericesci și pentru apărarea libertății și autonomiei legale a bisericii.

Deci Consistorul metropolitan, ai cărui membrii au onorea a se prezenta la această și însemnată înaintea Înalt Prea Sântiei Văstre, pentru a Vă felicita la introducerea în scaunul metropolitan, au motiv a se bucura în sufletul lor, că biserica a primit astăzi în persoana Esc. Văstre pe capul ei, conducătorul ei înțelept și probat.

Vă urăm sănătate și fericire într-un mulți ani!

Escelenția Sa, ca răspuns, a accentuat, că după dispozițiunile canonice ale sfintei noastre biserici ortodoxe naționale, arhiepiscopul conduce treburile bisericii sale în conțelegere cu consistoriile sale. E convins, că experiențele bogate și mințile luminate ale valoroșilor membri din consistoriul metropolitan, vor contribui cu sfaturile lor înțelepte la mersul normal al cauzelor noastre dela metropolie. Greutatea conducerii zace atât pe umerii metropolitului, cât și a consistorului. Comună este responsabilitatea și întocmai se va împărți și meritul progreselor, ce se vor obține.

Cu ajutorul lui Dumnezeu să avem speranța a putea înainta tot mai mult în cele bune și folositoare.

*

Tot sub conducerea d-lui vicariu arhiepiscopesc s'a prezentat consistoriul arhiepiscopesc și celelalte comisiuni centrale. Oratorul a felicitat pe noul cap întronizat astfel:

Dacă întristare ne-a cuprins pre toți pentru pierderea prin moarte a fericitului în Domnul metropolit Miron, și dacă îngrijire a cuprins pre toți românii ortodocși din metropolie pentru sorțea bisericii noastre, această întristare și îngrijire a împărțit-o în măsură mai mare consistorul arhiepiscopesc, pentru că arhiepiscopul a pierdut nu numai pe metropolitul său, ci și pe arhiepiscopul său. De aceea consistoriul arhiepiscopesc simte astăzi o deosebită bucurie și ușurare, când Esc. Ta, chemat de providența divină, ai ocupat scaunul de arhiepiscop și metropolit.

Când venim dară a Vă aduce felicitările și omagiile noastre la această și memorabilă, pe atunci, conscii de datorințele noastre, Vă asigurăm tot-deodată de încrederea și spriginul nostru după puterile noastre, la purtarea grelei

sarcini ce a-ți primit, căutând în toate lucrările noastre numai la binele bisericii noastre.

Mulți ani să trăiți!

Escelenția Sa în răspunsul său a accentuat, că n'a venit aici să domnescă, ci ca mai ales împreună cu imediatul său consistoriu, se lucreze și conducă afacerile arhiepiscopescii spre binele credincioșilor ei. Amintescă că acum la început nu cunoșce mai deaproape toate afacerile arhiepiscopescii, dar cu ajutorul veneratului consistoriu speră a afla căile și mijlocele de a satisface trebuințele poporului. Ochi arhiepiscopescanilor sunt îndreptați spre centrul lor bisericesc și așteptă dela el lucrare și conducere. „Ei așteptă dela mine, iar eu aștept dela d-văstră. Vă rog deci să mă sprijiniți și să aveți încredere în mine, precum și eu voi fi cu încredere către d-văstre“.

*

Protopresbiterii tractuali din arhiepiscopescă s'au prezentat sub conducerea veteranului protopresbiter Ioan Papiu, al Sibiiului, care depune omagiile tuturor la piciorul Înalt P. S. Sale, și declarațiunea solemnă că vor sta cu plăcere la dispozițiunea supremului lor ierarh, împlinind cu conșciențiositate ordinele superiorității bisericesci, esmise într-un progresul credincioșilor noștri.

Accentuază între altele și speranța ce protopresbiterii o pun în Ex. Sa, că va întreprinde toți pașii necesari pentru a veni în ajutorul statului protopresbiterilor, a acestor organe mai apropiate, prin care ocărnuirea bisericescă se pune în legătură cu poporul și își primesce informațiile necesare despre stările din arhiepiscopescă, organe însă, cari dela scăderea venitelor lor încoco, trec prin o crasă mare. Il rógă pe Înaltpreasfinția Sa să-și aducă aminte de dênșii, și sperază, că, ca unul ce însuși a trecut prin această tréptă, le cunoșce neajunsurile, și le va ajuta în situațiunea lor. La rândul lor, ei protopresbiterii îl asigură, că-i va sta cu credință la dispozițiune, ușurându-i ducerea în deplinire a tuturor măsurilor și pașilor ce va întreprinde, pentru îmbunătățirea sorții poporului credincios. Ii urează mulți ani cu fericire!

Metropolitul accentuază în răspunsul său plin de înțelepte povețe, că după-ce însuși și-a început activitatea pe terenul bisericesc dela paroch, și a fost multă vreme protopresbiter tractual, trăind astfel în nemijlocită apropiere de popor, a învățat a cunoșce și a apreția și poziția protopopilor, cunoșce deaproape și poporul, și crede că e competent a dice, că poporul e bun și conducătorii lui pot face cu el însemnate progrese, și așa și în privința dorințelor exprimate de protopresbiterii, are bune nădejdi că va putea ajunge la rezultate multumitoare.

Esc. Sa îi asigură de cea mai mare bunăvoință din parte-i, și în activitatea Sa, nu va uita de dorința și poziția lor.

Se recere însă ca și ei să-și câștige deplina încredere a poporului. Le pune la inimă această, căci cu atât pot lucra mai cu succes în via Domnului; iar această e necesar și pentru faptul, că protopresbiterii tractuali sunt organele cele mai importante în

organismul nostru bisericesc, ei sunt ochii consistenței și ai arhieriei.

Dacă acești ochi vor fi paianjiniți, nici organele centrale nu pot vedea limpede cele ce se petrec în mijlocul credincioșilor. Arhierul este vița, trunchiul, iar ei sunt mlădițele; toți formază mădulările aceleiași întreg, și dacă nu funcționează toate în regulă, se împedecă mersul normal al întregului.

La urmă accentuează Escelenția Sa, că numeroasele experiențe ale activității sale din trecut îi vor ușura a afla dispozițiile necesare pentru progresul general, și protopresbiterii să caute numai a înțelege voia lui și a aplica mandatele primite, conform referințelor locale ale ținutului. În această direcțiune le cere sprijinul, conștientizată și energia cuvenită, implorând totodată ajutorul lui Dumnezeu asupra activității, căreia și-au dedicat viața.

*

În șirul primelor deputațiuni s'au prezentat și reprezentanții bisericii luterane-săsești, în frunte cu meritatul episcop, dl Dr. Müller și cu curatorul suprem, avocatul Dr. Arz și mai mulți preoți luterani îmbrăcați în ornatul lor bisericesc, iar episcopul avea și toate ordinele atât de la noi cât și unul din Germania. Episcopul a felicitat pe metropolitul în limba germană într'un ton foarte cordial și frățesc. Atingând venerabila și istorica figură a lui Șaguna și a celorlalți metropoliți ai noștri, cu cari biserica săsească a trăit în cea mai bună și mai fațetată armonie, dă expresiune convingerii, că această armonie va sustă și pe viitor și astfel ambele biserici se vor ajuta reciproc în misiunea lor, a căror interese sunt aceleași. În fine urează metropolitului ani mulți.

Ex. Sa exprimă deosebita sa mulțumită pentru atențiunea mult prețuită a bisericii luterane, a cărei autoritate supremă asemenea își are reședința sa în Sibiiu, și care îi este cu atât mai binevenită, cu cât provine de la un vecin mult stimat, cu care dorește a cultiva, ca și antecesorii săi, cele mai frățesci relațiuni de bună vecinătate.

La fine episcopul recomandă Metropolitului pe toți membrii deputațiunii, care după o scurtă întreținere, se depărtază.

*

Forțe imponente a fost deputațiunea militară, care consta din totă generalitatea și toți șefii oficiilor și branșelor armatei comune și teritoriale, în frunte cu Escelenția Sa comandatul corpului XII de armată Emil Probst de Ohstorff, consilier intim. Toți cei prezenți se posteză în semicerc. Comandantul în cuvinte scurte prezintă metropolitului întreaga lui suită, iar acesta mulțumescă tuturor și în special comandantului pentru deosebita atențiune, implorând înainte de depărtarea lor, bineventarea cerului asupra glorioasei armate comune și teritoriale.

*

Reprezentanța bisericii surori gr. cat. române a constat din Ilustritatea Sa dl preposit și vicar metropolitan Ioan Moldovanu și din Reverendisimii Domni Dr. Augustin Bunea și Dr. Vasile Hossu, canonici, Raicu ppop

în Teaca și A. Domșa. Oratorul acestei deputațiuni dl Moldovan cu cunoscuta-i gravitate aduce metropolitului nostru salutul Escelenției Sale metropolitului Dr. Victor Mihályi, al consistenței și capitlului metropolitan, și al întregii metropolii gr. cat. române. Domnia Sa spune, că întreaga biserica sa ia din suflet parte la bucuria sinceră, ce a cuprins biserica noastră acum la îndeplinirea celei mai înalte trepte bisericesci prin persoana, care este fiul doririi întregului popor român, și în care cu toți își pun încrederea lor. Imploră darul lui Dumnezeu asupra capului bisericii noastre, ca să cărmuiească spre progres și bine biserica ortodoxă română, și se roagă să dea Dumnezeu, ca acea inimă bunăînțelegere, care trebuie să sustee între fi neamului fără deosebire de confesiune, să rămăe și să se întărească și pe viitor spre binele tuturor fiilor națiunii române.

Ex. Sa metropolitul nostru, mulțumescă în cuvinte cu adevărat frățesci atât Escelenției Sale metropolitului Dr. Victor Mihályi cât și Veneratului capitlu și consistență metropolitan pentru călduroasele urări, ce-i le aduce o distinsă deputațiune a bisericii surori, cari felicitări îi sunt cu atât mai scumpe, cu cât vin de la frații de același sânge, împărțiți în două confesiuni nu din vina lor. Dacă odată formăm două biserici, să căutăm a emula unii cu alții în cele bune și folositoare, menite a mijloci progresul poporului român, cu atât mai vârtos, că avem aceeași limbă, aceeași cultură și urmărim același scop; și scopul comun se poate mai bine urmări și mai cu succes prin o conlucrare frățescă. Escel. Sa indică, că și până acuma a trăit în bună înțelegere cu toate confesiunile, va lucra și în viitor din totă inima în această direcțiune, și este convins că și din partea bisericii surori va întâmpina aceeași bunăvoință; și această armonie va fi de sigur în interesul cauzelor noastre bisericesci și școlare. Aceasta este cu atât mai necesar, cu cât interesele noastre sunt aceleași. Să nu uităm deci nici când, că suntem frați de un sânge, și sângele apă nu se face.

Asemenea s'a prezentat și o deputațiune mai mare a parohiei gr. cat. române din Sibiiu condusă, de veteranul protopop Ioan V. Rusu, care a salutat pe Escelenția Sa în cuvinte alese; iar acesta e răspuns, mulțumind pentru buna întâmpinare ce i-o face și biserica soră.

*

O numărösă deputațiune a salutat pe capul bisericii noastre în numele orașului Sibiiu prin rostul primariului Iosif Drotleff, care din nou exprimă bucuria generală a cetățenilor, că au putut primi în sinul orașului un cetățean atât de distins și dă expresiune convingerii sale, că noul nostru metropolit, ca și ilustrii săi antecesorii, va ocroti interesele cetății, care formază centrul arhiericesc.

Metropolitul i-a mulțumit în limba germană pentru cordialele gratulări și pentru buna primire.

*

Între confesiuni s'a prezentat biserica romano-catolică în frunte cu parochul, abatele Gidofalvy, care în

limba magiară a felicitat pe înalt P. Sântitul, din incidentul ridicării sale pe trepta ierarhică cea mai înaltă a bisericii ortodoxe române din patrie. Prezenți erau directorul pedagogului de fete din loc Dr. Biliniszky, directorul Terezianului Prekapek, curatorul suprem al bisericii parohiale dl Zeibig, și directorul gimnasiului de stat din loc dl Ferenczy. Escelenția Sa a accentuat comunitatea de interese a tuturor bisericilor, care toate nișuesc a ridica starea morală și intelectuală a credincioșilor ei și prin această a da patriei cetățeni luminați și folosibili. Dorește buna înțelegere între biserici, ca astfel mai cu succes să-și poată desvolta activitatea lor spre ținta comună a fericirii vremelnice și vecinice a poporilor — După o întreținere scurtă cu fie-care membru al deputațiunii, acesta s'a depărtat.

*

Biserica evanghelică reformată din Sibiu a fost reprezentată prin parochul Iosif Nagy, care în cuvinte foarte avântate și rostite cu vervă, a felicitat pe Escelenția Sa, aducându-i omagiile credincioșilor săi. A vorbit ungurește. Escelenția Sa i-a răspuns asemenea, mulțumind pentru atențiune și poftind ca Dumnezeu să învrednicescă biserica calvină din patrie, acum în văduvie, de un cap vrednic, după doririle credincioșilor ei.

*

Corpul profesoral al seminariului „Andreian“ s'a prezentat întreg sub conducerea directorului Dr. Remus Roșca, care a agrăit pe supremul inspector al tuturor institutelor noastre culturale, cam astfel:

Escelenția Văstră!

Înalt Preasântite Dle Archiepiscop și Metropolit!

Între instituțiunile cardinale ale arhidiecesei, mai pe sus de ori-ce îndoială, este și institutul pedagogic-teologic „Andreian“, și în acest moment, când din încrederea supremei reprezentanțe a bisericii noastre, din încrederea preabunului nostru monarch, Impărat și Rege, și din îndurarea Provedinței divine a-Ți luat conducerea bisericii noastre autonome, nu numai ca supremul ei cap, ci și ca arhiepiscopul nostru, corpul profesoral seminarial urmăzează bunului seu simț de devotament și iubire fiiască, când, prin prezentarea sa și prin rostul meu, dă expresiune adânc simțitei sale datorințe, ca atotputernicul D-șeu, cu nemărginita sa îndurare să Vă dăruiască încă mulți fericiți ani, spre binele și mărirea bisericii noastre! iar noi vă asigurăm, că conscii suntem de a noastră importantă misiune, cu devotament și abnegare lucrăm la cultivarea agrului prețios de cea mai mare însemnătate pentru arhidieceasă, și convinși de părintească îngrijire pentru acest institut, ne recomandăm părintescei iubiri și bunăvoințe a Escelenției Văstre!

Să trăiască!

Escelența sa a răspuns, că i-a zăcut totdeauna la inimă cauza creșterii tinerimii noastre și mai ales ai celei seminariale, din care se recrutază contingentul luminătorilor poporului nostru. În această direcțiune a făcut și s'a ostenit mult, și dacă D-șeu îi va ajuta, nici pe viitor nu-i va lipsi rîvna nece-

sară de-a ridica interesele seminariului, în care însuși și-a făcut studiile teologice, căci dela lucrătorii în via Domnului atârnă în cea mai mare parte progresul poporului, a bisericii vii. Unde conducătorii naturali ai poporului sunt înțelepți, cu pricepere și cu tactul cuvenit, acolo progresul este evident, toate treburile noastre bisericesti se desvoltă spre mulțumirea tuturor. În această privință corpul profesoral are o misiune sublimă, dar și grea. El crește clerul și învățătorimea, iar consistoriul numai aplică și distribue pe cei deja crescuți. Pune la inima corpului profesoral cauza tinerimei seminariale, indicând răsplată și recompensa, ce va afla-o în conștiința de-a fi contribuit în mod însemnat pentru cultura poporului și înaintarea credincioșilor bisericii. Autoritatea bisericescă va sci apreția ostenelele făcute, iar posteritatea va binecuvânta pe cei binemeritați pe acest teren.

*

Corpul profesoral din Brașov a fost condus de directorul Virgil Onițiu, care în liniamente scurte, dar bineprecisate a accentuat însemnătatea institutelor noastre școlare din Brașov, și cere înaltul sprijin întru promovarea intereselor lor.

Escelenția Sa reamintind timpul studierii sale în Brașov, accentuează frumosul progres ce l'au făcut școlile noastre de acolo. Va urmări cu deosebit interes toate afacerile lor, căci scumpe și mult prețuite sunt acele școle înaintea tuturor, și desvoltarea, ridicarea lor, trebuie să ne zăcă tuturor la inimă.

*

Corpul profesoral al gimnasiului din Brad, a fost condus de presbiterul Vasile Damian. De față era profesorul Dr. P. Opriș și G. Rimbaș. A vorbit părintele protopop, indicând necesitatea acelui gimnasiu pentru trebuințele poporului nostru din acele părți. Escelența Sa a răspuns, zicând, că în lipsa de institute mai multe de asemenea natură, cele ce le avem trebuie să ne fie cu atât mai prețioase și ele trebuie să formeze cu atât mai mult obiectul preocupățiunilor noastre. Să ne străduim cu toții a afla mijlocele necesare pentru desvoltarea și întregirea lor, mai ales că dela cultura tinerimei atârnă progresul generațiunilor viitoare, și astăzi numai prin cultură putem ținea pas cu înaintarea celorlalte popore.

„Asociațiunea pentru literatura rom. și cultura poporului român“ s'a reprezentat prin comitetul seu întreg, în frunte cu președintele, reverendis. domn Ioan M. Moldovan, carele în discursul seu de felicitare a amintit zelul laudabil desvoltat de înaltul nostru prelat încă în calitate de protopresbiter al Branului pentru promovarea intereselor Asociațiunii; accentuează apoi însemnatul sprijin, ce l'a dat în această cauză în calitate de episcop al Aradului și dă expresiune convingerii, ce o are întreg comitetul, că nici de aici înainte nu va lipsi această societate culturală a noastră, de valorosul și necesarul seu succurs.

Escelenția Sa în răspunsul dat a reamintit ședința de constituire a Asociațiunii, ținută în una din salele seminarului nostru clerical, la care încă a luat parte;

arată apoi, că Asociațiunea urmărește, ca și biserica, același scop patriotic de a ridica cultura unei părți însemnate din cetățenii patriei, pe poporul român. Biserica deci numai bucura se poate, când vede, că și alți factori îi vin întru ajutor și îi ușurează aplanarea călei spre ținta comună, lumina poporului. Promite și pe viitor ajutorul sau acestei societăți, pe care o crede cu atât mai importantă, cu cât ea este unica, care unesce pe toți frații de un sânge la împreună-lucrare, pentru cultura națională a poporului român din patrie.

*

Intre corporațiunile ce s'au prezentat a fost și primul nostru institut de credit și economii „Albina“, direcțiunea și întreg corpul funcționarilor. Erau cu toții un stat întreg Conducătorul lor, dl director executiv Parteniu Cosma, a adresat Înaltpreasfântului arhiepiscop cam aceste cuvinte:

Înalt Preasfântule dle Arhiepiscop și Metropolit !

Institutul „Albina“, a cărui direcțiune și funcționari se prezintă în corpore, spre a Vă felicita, este fericit și mândru, că voia lui Dzeu și a poporului credincios a chemat în aceste timpuri grele în fruntea bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria pe acel bărbat, carele ca preot a conlucrat la întemeierea lui atunci, când din această reședință sufla un vânt rece către institut, și carele și după ce devenise episcop, patru ani de zile ca membru și vicepreședinte al consiliului de administrațiune, a muncit la consolidarea lui — pe Înalt Preasfântia Văstră.

Înalt Prea S. Văstră ați fost cel dintâiu prelat român, carele înțelegând spiritul timpului, a'ți știut combina interesul bineprinceput al bisericii cu interesele economice ale credincioșilor, și din scaunul arhieresc cu sfatul și cu exemplul ați îndemnat poporul la îmbrățișarea întreprinderilor economice și comerciale, ca cu atât mai valoros să devină el pentru realizarea misiunii culturale și naționale ale bisericii.

De altă parte institutul „Albina“ a fost cel dintâi institut românesc, carele pe lângă propria sa chemare și-a impus datoria de a veni întru ajutorul instrucțiunii poporului, carea este misiune a bisericii.

Asigurându-Vă și pentru viitor de tot succursul posibil întru realizarea grelei misiune culturale ce o aveți în fruntea bisericii noastre naționale, rugăm pe Dzeu să vă păstreze sănătatea, zelul și energia ce Vă caracterizează, ca și în noua demnitate, să aveți parte de zile senine și de succese strălucite spre binele și fericirea bisericii și națiunii noastre.

Aceste mult cuprinzătoare cuvinte ale vorbitorului au îndemnat pe noul metropolit a insista în cuvinte forte convingătoare asupra marelui importanțe, ce o are chestiunea economică în dezvoltarea forțelor sufletești ale unui popor; ori-cât ar fi de însemnată dezvoltarea forțelor sufletești ale unui popor, totuși ajungerea unui rezultat impunător nu este cu putință fără a ne îngriji și de bunăstarea lui economică. Bunăstarea acésta condiționează în mare parte celeri-

tatea progresului cultural; și după dusa unui însemnat bărbat de stat, ori-ce „organizațiune culturală este șubredă, pe cât timp nu se razimă pe o stare economică înfloritoare“. Acest adevăr nu se poate trage la indoială.

Nu poate deci nimenea face mai mare serviciu neamului său, decât acela, care caută a exploata toate mijloacele oneste pentru a ridica starea poporului. Un popor sărac decade în sclăvie, în umilință, pe când cel cu stare câștigă încredere în sine. Recunoșce partea, ce-a avut-o I. P. S. Sa la înființarea și dezvoltarea acestui institut și 'i-se umple inima de bucurie, când vede avântul frumos ce l'a luat acest institut, care după o muncă cinstită de $\frac{1}{4}$ de veac, din o coșniță simplă ce-a fost, a produs o stupină întregă, roind mereu și ajutorând înființarea institutelor de acésta natură pe cari ați le avem. Meritul conducătorilor e acesta, și al muncii cinștite ce a dezvoltat-o întreg corpul funcționarilor, cari prin manipularea onestă a banilor, ne fac onore.

Dar mai are „Albina“ și un alt titlu la recunoștința noastră, și anume contribuiri însemnate pentru trebuințele noastre culturale, între cari în primul loc stau jertfele mari aduse pentru școla noastră civilă de fete, pentru proiectatul internat de băieți, pentru salutara instituțiune a mesei studenților, etc. etc. precum și pentru susținerea unui număr însemnat de familii, cari formeză o parte mare a inteligenței noastre dela orașe.

În fine imploră ajutoriu dela Dumnezeu asupra operațiunilor și întreprinderilor ei.

*

S'a mai prezentat Comitatul prin o deputațiune constatătoare din ppretorele Fabritius, protonotariul Stefan Stroia și vicecomitele. Reissenberger.

Direcțiunea financiară a fost reprezentată prin directorul Dr. Denk, dl Hossu și mai mulți oficiali. La felicitarea directorului, metropolitul răspunde cu cunoștința-i prevenire.

Asemenea s'au prezentat: tribunalul regesc sub conducerea președintelui János.

Procuratura regescă din Sibiu.

Apoi ambii notari publici, Zăgoni și Dr. Szvasztics; Directorul institutului de stat al alienaților; Șeful stațiunii dela calea ferată; Inspectorul suprem de păduri.

A urmat apoi harnica Reuniune a femeilor române din Sibiu, fiind de față întreg comitetul ei sub conducerea presidentei, a Mult On. Dómne Maria Cosma.

Casina română sub conducerea presidentului ei d-nul P. Cosma.

Oficiul de poștă și telegraf a fost reprezentat prin un mare număr de oficiali, conduși de șeful lor d-nul Follert.

Camera advocațională din Sibiu condusă de v.-preș. ei d-l P. Cosma.

Inspectoru regesc de școle Gavril Pinter și gimnasiul de stat din Sibiu reprezentat prin directorul Ferenczi. Comitetul „Reuniuni învțătorilor rom. ort. din

districtul Sibiului", sub conducerea presidentului reuniunii dl Dr. D. P. Barcian.

Turor felicitărilor aduse Escelenția Sa a răspuns afabil și cu mulțumiri pentru atențiunea arătată lui și bisericeii sale.

În șirul celorlalte corporațiuni am observat prezentându-se și preoțimea noastră militară. Era o deputațiune de 3 inși: părintele Fizeșanu, Ioan Broju și Papp.

Comitetul fondurilor grănițeresci pentru susținerea școlilor, s'a prezentat prin trimișii sei: președintele veteranul Constantin Stezar, căpitan în pens., vice-președintele Șandor de Viștea, major, deputatul dietal Dr. N. Șerban și secretarul Arseniu Bunea, și Teodor Popescu, neguțător.

Comitetul parochial din Sibiiu-Cetate a fost condus de președintele său dl Parteniu Cosma.

Număroasă a fost deputațiunea „Reuniunii române de muzică” din Sibiiu, condusă de preș., dl asesor cons. Mateiu Voileanu.

A urmat apoi deputațiunea parochiei din Brașov-Cetate, constătătoare din dnii: Bartolomeiu Baiulescu, Ghiță Pop, Flustureanu, Bărbuceanu, și Orghidan și deputațiunea din Brașov-Scheiu, constătătoare din dnii: Vasiliu Voina, protopresbiter, Dr. V. Saftu, paroch, S. Stinghe, D. I. Pascu, I. Popescu, și alții.

Casina română din Brașov încă a fost reprezentată prin dnii: Dr. Aurel Murășan, Birea și Bărbuceanu. Dl Murășan a adresat Inaltpreasfinției Sale o alocuțiune mai lungă, la care Escelenția Sa a răspuns călduros.

Ținutul Branului a fost reprezentat prin parochii: Leonte Pușcariu, George Enescu și Cențu. Inv. Runceanu și Oncioiu etc.

În corpore și-a adus omagiile capului nostru bisericesc și „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului”, în frunte cu presidentul ei, dl Demetriu Comșa, profesor seminarial.

În număr complet s'a prezentat și personalul librăriei și tipografiei archidiecezane, în frunte cu directorul Ioan Vătășan.

După acestea s'a prezentat și comitetul „Reuniunii meseriașilor români din Sibiiu”, sub conducerea președințului Victor Tordeșianu.

O deosebită atențiune merită deputațiunea comunei bisericesci din Rêșnov, unde și-a început Escelenția Sa activitatea sa pastorală, în calitate de paroch. Parochul de acolo dl Ioan Hamsea a restălmăcit bucuria nemărginită a comunei, când are fericirea să vadă pe parochul ei de odinioară în fruntea întregii noastre provincii metropolitane. În semn de fișcă iubire a predat parochul Hamsea I. P. Sfinției Sale un frumos album învéluit în catifea roșie, cu inscripția aurită: „Românii Rêșnoveni, Escelenției Sale Ioan Meșianu”, cuprinsă într'o elipsă de atlas roșu; iar în lăuntru cu o frumoasă adresă și peste 250 subscrieri.

Iar învățătorul pensionat George Proca, care făcea parte din deputațiune, i-a predat Inaltpreasfinției Sale,

oda, pe care am publicat-o în nrul trecut al foii noastre, tipărită cu litere albe pe un câmp negru și încadrată într'o ghirlandă frumoasă de flori de siminic (Edelweiss), lucrată cu artă de d. Elena Proca.

S'a mai prezentat deputațiunea parochiei din Sibiiu-Pórta Turnului; și din Sibiiu-Suburbiul-Josefin.

Șirul deputațiunilor l'a încheiat deputațiunea preoților din Munții apuseni.

După aceste corporațiuni a mai primit Inalt Preșânția Sa felicitările mai multor particulari, și cu aceste s'au terminat recepțiunile înainte de orele 2 p. m., când s'au intrunit cu toții în sala spațioasă din „Casa de expoziții”, la banchet.

Banchetul.

Guvântarea I. P. S. Sale Metropolitului.

Esc. Sa Inalt Prea Sfințitul nostru Arhiepiscop și Metropolit, a deschis, la banchetul de după instalare, șirul toastelor, închinând cam cu următoarele cuvinte pentru M. Sa Monarchul:

In aceste momente sêrbătorești și de bucurie pentru biserica noastră ortodoxă-română, gândul meu cu omagială recunoscință se redică la Preainălțatul nostru Impêrat și Rege Francisc Iosif I, gloriosul cap al țării și preabunul părinte al poporêlor sale, căruia noi și biserica noastră avem a-i mulțami atâtea binefaceri și drepturi.

D-deu sê-l țină sănătos mulți ani fericiți!

Cuvintele I. Preasfinției Sale au fost ascultate de toți stând în picioare, și la urmă acoperite cu un vifor de frenetice aplause la adresa încăruntitului și de toți iubitelui Domnitoriu, iar capela militară a întonat imnul poporal.

Ilustritatea Sa dl archimandrit și vicariu arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu a rostit următorul toast la adresa Metropolitului:

Biserica ortodoxă română din Ungaria și Transilvania, are astăzi și de sêrbătore, pentru-că pe scaunul vèduvit al arhiepiscopiei și metropoliei s'a întrodus și ridicat un arhieru. care prin activitatea sa mănósă, faptele sale strălucite din trecut și prin virtuțile sale apostolice, dă garanță pentru înflorirea și prosperarea ei în sfânta ei misiune.

Clerul și poporul din întreaga metropolie simte astăzi mare bucurie, pentru-că este cine sê-i binecuvinteze este cine sê-i conducă în calea virtuții, a religiozității și moralității, și spre cultură.

Astăzi cu venerațiune și cu mândrie indoită se pomenesce de tótă suflarea românescă numele iubitelui nostru metropolit, care este chemat a inaugura nouă eră de înflorire și strălucire pentru biserica românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania.

Pentru noi cari avem norocire la această și însemnată a fi împreună cu Inalt Prea Sântia Sa la această masă strălucită, în consonanță cu simțământul general al credincioșilor din metropolie, sê urăm ridicând pacharul

nostru, Înalt Preasfințitului Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu. viață îndelungată, sănătate și putere spre binele bisericii, salutea poporului român, și folosul iubitei noastre patrii.

Intru mulți ani trăiască!

Di Petru Truța a închinat cu următoarele cuvinte pentru înaltul guvern al țării:

În mijlocul acestor festivități de instalare a noului Arhiepiscop și Metropolit al bisericii gr. or. române din această patrie — prin predarea în ziua de astăzi a cărjiei arhiepiscopiei în mâinile probatului și noului Arhiepiscop și Metropolit — poporul român al acestei biserici își vede realizată o dorință generală.

Stând față cu acest fapt îmbucurător, datori suntem a ținea samă de toți acei factori cari au contribuit la realizarea dorinței poporului, exprimată prin votul congresului nostru național.

În caracterul poporului român din această patrie, încă din vechime este pronunțată loialitatea față de casa domnitoare, și recunoștința față de toți binefăcătorii lui.

În acest act îmbucurătoriu al zilei de astăzi, un mare factor a fost înaltul guvern al Majestații Sale, care ascultând votul bisericii, l-a așternut înaltului Tron pentru aprobare.

Pentru această procedere demnă și loială, prin care a lăsat liberă realizarea voinței poporului nostru drept credincios, — Biserica noastră își exprimă recunoștința, și prin mine îi închină acest pahar:

A magyar kir. kormány tagjainak egészségére emelem ezen poharat.

Prea Cuvioșia Sa dl archimandrit Aug. Hamse a închinat pentru reprezentanții bisericilor surori, cu următoarele cuvinte:

Cea mai însemnată virtute, propagată prin creștinism, este iubirea, iubirea față de Dumnezeu, iubirea față de deapropoale.

Dar dumnezeiesc este iubirea evanghelică, comoră neprețuită, carea ne înalță ochii minții spre Ceriuri, ca să aflăm, și să cunoșcem adevărul, și ne încălzește inimile noastre pentru fapte și virtuți, prin cari se putem reprezenta cu demnitate pe pământ frumsețea cu care ne-a distins Domnul: chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Această iubire o vedem exprimându-se din partea bisericilor surori față de biserica noastră, prin faptul, că împreună cu noi se bucură de bucuria bisericii noastre, — participând prin reprezentanții prezenți la această solemnitate.

Și iubirii numai prin iubire i-se poate răspunde. Iubirea arătată este o puternică garanță pentru un mers mai spornic și mai succes în calea cea grea și spinosă către scopul comun, ce de-o petrivă îl urmărim cu toții, de a conduce și apropia pe credincioșii incredințați ăstoririi noastre, de perfecțiunea creștină și prin acesta de bine și fericire, scopul suprem al vieții omenești.

Biserica noastră este cu totă recunoștința și mulțămitea față de acest vedit semn de iubire. Și dând expresiune acestei recunoștințe și mulțămite, rădic paharul meu în onoarea ilustrilor și mult stimaiilor reprezentanți

ai bisericilor surori, prezenți la această festivitate, adresându-l celui mai înaintat în rang Ilustrități Sale, Domnului Episcop al bisericii evanghelice de confesiunea augustană și membru al casei magnaților, Dr. Fridrich Müller.

Să trăiască ilustrii și mult stimaiii reprezentanți ai bisericilor surori!

Secretarul metrop litan dl Leontin Simonescu a ridicat următorul toast pentru armată în limba germană:

Animaiți de acest prânz festiv, ne îndreptăm privirile la timpuri critice fatale, de cari o rea ursită multe pôte aduce asupra popórelor monarhiei noastre.

Nu voiu să picur pelin în undele păharului plin de veselie, căci fie departe, fie aproape pericolele, cari ne amenință, puternic și neclintit și cu credință este scutul și paza noastră, și mai bine decât altădată, vedem astăzi, că libertatea popórelor acestei monarhii s'a refugiat sub stindardele puterii ei armate, și mai mult decât altădată se adevărește astăzi ziua poetului, formal variată — în castrele tale e Austro-Ungaria, tu armata noastră eroică și vitéză!

Incercările de a constitui statul, continuate acum aproape cincideci de ani, toate le-au sgduit și multe le-au resturnat; numai armata, unul dintre stélpii temeliei statului nostru, a ramas intactă de toate sfășiările; bine încheată, și prin o riguroasă disciplină în sine unificată, dēnsa ne prezintă în organizațiune compactă mosaicul multicolor al număróselor popóre cu diverse aspirațiuni ca o unitate întregă; cu curagiu bărbătesc și cu credință bărbătescă, ea și pune prețul vieții în luptă pentru patriă și ne învață astfel prin fapte patriotismul, care noi ceilalți 'l-prémărim de-atâtea ori prin vorbe.

Cu fruntea rădicată și pētrunși de multă grațitudine ne reamintim gloria din trecut a armatei, și cu mângăiere privim în viitor, incredințându-i fără temere sórtea noastră a tuturor.

Fiind acesta așa, rândul e acum la noi; promitem deci solemnel, mai cu samă în ziua de astăzi, că pururea vom da armatei, elitei puterilor noastre celor mai nobile, respectul cuviincios; îi vom conserva și înălța sentimentul ei, pentru ca puterea armată a monarhiei, ferită de certele popórelor, să fie și pururea să remănă o potență în apărare și în resfrângere.

Mulțămind Escelenței Sale Domnului Comandant de corp și tuturor domnilor ai armatei permanente și ai celei teritoriale, cari prin prezentarea lor la serbarea noastră, i-au potențat ace steia nimbul și lustrul, și cuprinđend într'una ambele părți ale armatei, cu devotamentul adevăratei loialități, și pătrunși de patriotism nefățarit strigăm din adēncul inimei: Armata noastră să trăiească!

Di Dr. Liviu de Lemény a ridicat, în limba germană, urmatorul toast pentru orașul Sibiu și reprezentanții sei. primarul, etc:

Prea stimaiți domni.

Când espoții germani, urmând invitărei regelui Geza, descălecară înainte de acesta cu mai bine de șapte secoli în țara noastră binecuvēntată, aci fundară prima lor locuință, pre carea, după ducele lor, o numără cetatea lui Hermann.

Cetatea acésta în zile bune și în zile grele credincioasă a rămas patriei celei nouă și cu îmbelșugare a resplătit ospitalitatea primită.

Locuitorii acestei cetăți totdeauna s'au distins prin viu spirit comercial, prin zel priceput de industrie, și nici odată nu a fost întrerupt contactul binefăcătoriu cu cultura țerei mari originare.

Cetatea Sibiului și astăzi ocupă loc de onoare și de frunte între celelalte cetăți din țară, și condusă de bărbați activi, prevădători și entuziasmați pentru binele comun, escelează prin introducerea acuisițiunilor moderne ale spiritului omenesc, indicând direcțiuni nouă și dând exemplu.

Acest oras și pentru noi Români a devenit un însemnat centru cultural, aci se află focaliul bisericeii noastre naționale gr.-or., al Asociațiunii noastre culturale și al întreprinderii noastre celei mai mari economice; chiar și pe terenul comerțului și al industriei se arată, deși încă modest, înflorirea de viață dătătoare a exemplului bun.

Se cuvine deci ca cu acest prilej, cu recunoștință să ne aducem aminte de acésta cetate și ai ei locuitori, și cu veselă mândrie împlinesc onorifica misiune, care mi-a rămas, ridicând paharul meu, și ca fiu al acestui oraș, întru înflorirea și prosperarea liberei cetăți regie a Sibiului și întru sănătatea demnului ei reprezentat, a domnului primarului Iosif Drotteff. Să trăiască!

D I V E R S E.

* *Deputat sînoial preoțesc* pentru sînodul eparhial din Arad. În cercul Belintului devenit vacant prin trecerea din acésta viață a fericitului întru aducere aminte protopresbiter Iosif Grădinar, a fost ales prin colegiul preoțesc electoral întrunit Joia trecută părintele administrator protopresbiter al L u c i a n Ș e p e ț i a n u.

* *Profesor censurat.* D-nul Ioan Petrovici profesor la institutul nostru pedagogic a depus cu frumos succes în 22 Martiu n. a. c. censura de profesor la facultatea filosofică a universității din Budapesta.

Felicitările noastre!

C o n c u r s e.

În conformitate cu înalta ordinațiune consistorială Nr. 975/899, pentru îndeplinirea parochiei vacante din Lipova, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acésta parochie sunt:

1) Una sesiune parochială. 2) Birul preoțesc, și stolele usuate din întreaga parochie, acum vacantă, fostă a preotului T. Oprean. Aceste emolumente computate în calcul mediu, dau un venit anual aproximativ de 700 fl. v. a.

Recurenții la acésta parochie, sunt avisați, ca recursurile lor instruite conform dispozițiunilor statutului org. și regulamentului pentru parochii de cl. a II., adresate comitetului parochial, — a-le subșcerne subscrisului protopresbiter în Lipova (B.-Lippa) până la termenul mai sus indicat.

Să notéză, că recurenții cu clasificățiune de clasa I. vor avé preferință.

Totodată se aviséză recurenții, ca cu observarea dispozițiunilor §-lui 18 din Regulament, — a-se presenta

în vre-o Duminecă ori sêrbătoare în biserică, pentru de a-și arăta desteritatea în cele rituale, respective în oratorie.

Lipova, în 6/18 Martie 1899. Comitetul parochial.

În conșelegere cu mine: VOICU HAMSEA ppresbiter.

—□—

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a **Vața de sus** și filia **Cazanești**, prin acésta se scrie concurs cu termen de alegere 30 de zile, dela prima publicare.

Recurenții sunt poștiți, recursurile provădute cu documintele prescise și adresate comitetului parochial ale trimite subscrisului protopresbiter în Halmagiu, până la 28 Martie a. c.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu mine: IOAN GROZA, m. p. protopop

—□—

Pentru îndeplinirea parochiei din comuna **Ds. Gurbesci** cu filia **Goiila** ca parochie de cl. III-a se scrie concurs pe lângă următoarele beneficii parochiale:

1. Biru dela totă casa una măsură cucuruz sfărmat face 41 cubule à 5 fl. cublu dà un venit de 205 fl.; 2. Din pământul parochial un venit de 100 fl.; 3. Din stole înmormentări mari și mici, botezuri, cununii, festaniți masluri liturgii private și alte funcțiuni 85 fl.; 4. Din grădina parochiei un venit de 10 fl., de tot 400 fl.

Doritorii de a ocupa acésta parochie au a-și subșcerne petițiunile la adresa comitetului parochial P. On. Domn protopresbiter tractual Elia Moga până în 3/15 Aprilie căci în 4/16 Aprilie a. c. se va ține alegerea având tot odată până în ziua alegerii pe lângă observarea regulamentului, a-se presenta la s. biserică pentru a-și arăta desteritatea în afacerile bisericesci.

Dat din ședința comitetului parochial din Ds. Gurbesci ținută la 21 Februarie (5 Martie) 1899.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu mine: ELIA MOGA, m. p. protopop.

—□—

Pe baza ord. V. Consistoriu gr. or. oradan dtto 11/23 faur 1899 Nr. 6 B. se scrie concurs din nou pentru vacanta parochie din comuna **Hotar** și filiele **Peatra** și **Tilechiu** tractul Pesteșului comitatul B. hor decretată de a III-a clasă cu termen de alegere de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: din Hotar; 1) casa parochială ca două chilii, cuină și cămară și supraedificate cu o grădină de 400⁰ estimate în 60 fl.; 2) Dela 183 numere de case câte una vică cucuruz sfărmat 183 fl.; 3) claca dela 183 Nr. de case à 90 cr de număr 54 fl. 90 cr.; 4) 10 jughere à 7 fl. de juger de pământ 70 fl.; 5) de 800⁰ în pustă, un teleac 5 fl.; 6) Stolele usuate la un an 100 fl. din bir și clăcuire a treia parte compete cantorului, ér din a preotului și cantorului sfătul capătă a 10-a parte; după detragerea competenței sfătului și a cantorului rămâne dotațiunea preotului 372 fl. 10 cr.

Dela filia **Peatra**: 1) birul preoțesc dela 40 numere de case câte una vică cucuruz sfărmat 40 fl.; 2) clăcuire dela 40 Nr. à 40 cr. 16 fl.; 3) grădina dela biserică estimată 15 fl.; 4) Stolele usuate 30 fl. Suma 100 fl.

Dela filia **Tilechiu**: 1) birul dela 18 numere de case una vică de bucate 18 fl.; 2) claca solvită în bani 4 fl. 3) Stolele usuate 6 fl. Suma 28 fl.

Doritorii de a ocupa acésta parochie sunt avisați — a-și trimite recursurile lor instruite cu documintele recente subscrisului protopresbiter până la termenul susindicat în Lugașul de sus p. n. Elasd și a se presenta în vre-o Duminecă ori sêrbătoare în S. biserică din Hotar pentru de a-și arăta desteritatea preoțescă.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu mine: TEODOR FILIP, m. p. prot.